

Sund konkurrens.

En handledning i upphandling för
offentliga beställare

BYGGFÖRETAGEN

Vi behöver er!

Byggföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för seriösa bygg-, anläggnings- och specialföretag verksamma på den svenska byggmarknaden. Vi har nolltolerans mot alla former av fusk och svartarbete. Därför ställer vi också krav på att våra medlemmar lever upp till grundläggande kollektivavtalsvillkor och följer de legala spelregler som gäller.

Handledningen riktar sig till dig som är offentlig upphandlare/inköpare. Syftet är att bidra med ett sund konkurrensperspektiv på upphandlingsfrågorna.

De råd och tips som vi ger kan användas som checklista under upphandlingsprocessen, under uppföljningen eller vid misstanke om fusk eller oegentligheter.

Sund konkurrens och schyssta villkor är ett gemensamt ansvar. Tillsammans kan vi skapa förutsättningar för schyssta och sunda affärer.

Tack för att ni är med oss!

A handwritten signature in blue ink, reading "Catharina Elmsäter-Svärd".

Catharina Elmsäter-Svärd
Vd Byggföretagen

Upprätta upphandlingsdokument.

› Förbered upphandlingen

Genom att lägga tid på förberedelserna skapar ni goda förutsättningar att nå önskat resultat med upphandlingen. Det kan handla om att planera arbetet, analysera marknaden och tillse att resurser finns. För gärna dialog med presumtiva anbudsgivare för att fånga upp kostnadseffektiva lösningar och stämma av tänkta krav.

Ett tydligt och genomarbetat upphandlingsdokument uppskattas av seriösa aktörer och ger jämförbara anbud. Det minskar också risken för att entreprenaden fördröjas och försenas.

› Tänk på arbetsmiljön och säkerheten

Byggbranschen ska vara säker och en beställare av ett bygg- eller anläggningsarbete har ett långtgående arbetsmiljöansvar enligt arbetsmiljölagen. Som beställare ska ni sträva efter att skapa de bästa förutsättningarna för att en entreprenad ska kunna utföras på ett säkert sätt. Tänk redan i ett tidigt skede på hur arbetsmiljön kommer vara, och vilka arbetsmiljörisker som kan planeras bort eller förebyggas.

Som beställare är det viktigt att upphandla entreprenörer som kan hantera den byggarbetsmiljösamordning de ska ansvara för väl. Det såväl under planerings- och projekteringskedet som under själva utförandeskedet. Det är klokt att redan i anbudsskedet efterfråga en redovisning av entreprenörens arbetsmiljöarbete. Beställaren kan, om vissa särskilda villkor i arbetsmiljölagen är uppfyllda, överlåta arbetsmiljöansvaret till entreprenören.

Upprätta upphandlingsdokument

➤ Välj rätt entreprenadform och rätt upphandlingsform

Välj entreprenadform utifrån era behov. Ska ni själva projektera fram lösningarna så använd utförandeentreprenad. Vill ni att entreprenören ska ansvara för projektering och utförande, välj totalentreprenad. Om ni vill att entreprenören ska projektera lösningar för vissa delar av entreprenaden, var noga med att tydligt ange vilka krav som ska gälla för de olika delarna och se till att ha en tydlig gränsdragning.

För valet av upphandlingsform, generalentreprenad eller delad entreprenad, är det viktigt att tänka igenom hur ni ser er egen respektive entreprenörens roll i entreprenaden. Om ni inte har möjlighet att sköta samordning av flera olika entreprenörers arbeten är ofta generalentreprenad en bra upphandlingsform då en entreprenör, generalentreprenören (ibland kallad huvudentreprenören), upphandlas och ansvarar för samordningen för sina egna och sina underentreprenörers arbeten.

➤ Använd beprövade avtal och system

Fundera på om något av standardavtalen från föreningen Bygghandels Kontraktskommitté "BKK" kan passa för entreprenaden: AB 04 (för utförandeentreprenader) och ABT 06 (för totalentreprenader). Observera dock att en revidering av avtalen pågår och nya versioner kan komma framöver. Avtalen är framförhandlade av partsföreträdare och har därför en rimlig riskfördelning och är balanserade. Undvik avsteg och obegränsade viten då dessa ofta rubbar balansen och riskerar att

leda till svårigheter att bedöma och kalkylera de ekonomiska riskerna, något som kan leda till att seriösa entreprenörer avstår från att lämna anbud.

För de administrativa föreskrifterna och byggnadstekniska kraven kan med fördel AMA-systemet användas.

➤ Var tydlig med vilka arbeten som ska utföras och av vem

Var tydlig med omfattningen av arbetena, definitioner av olika yrkeskategorier, vem räknas till exempel som rivare, håltagare eller betongarbetare, och rollfördelning mellan parterna. Tänk på att delge samma information som en entreprenör har tillgång till i ett pågående kontrakt eller ramavtal som ska upphandlas på nytt till alla anbudsgivare. Då får alla samma förutsättningar.

➤ Använd samtliga relevanta uteslutningsgrunder

Tillämpa även de frivilliga uteslutningsgrunderna och ange i upphandlingsdokumenten att uteslutning kommer att ske exempelvis då anbudsgivaren i ett tidigare kontrakt åsidosatt miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter eller haft allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare upphandlat kontrakt.

Upprätta upphandlingsdokument

➤ Ställ rimliga och relevanta kvalificeringskrav

Att ställa väl avvägda kvalificeringskrav så att entreprenören har relevant teknisk och yrkesmässig kapacitet kan vara ett sätt att rensa bort oseriösa entreprenörer. Om ni gör det, se till att kraven inte blir onödigt begränsande exempelvis genom att låsas till titlar och positioner. Låt inte enskilda referensindivider få allt för stort inflytande på bedömningen. Kraven ska vara relevanta för att bedöma om entreprenören har förmåga att leverera det som upphandlas, inte den generella kompetensen eller kapaciteten hos entreprenören. När kraven inte är relevanta riskerar de begränsa konkurrensen i onödan.

Referensuppdrag är också ett bra verktyg, men tänk på vilka arbetsuppgifter som ska utföras och koppla referensuppdrag till dessa. Peka inte ut att en viss typ av byggnadsverk måste vara referensobjektet om det inte är nödvändigt.

➤ Ställ nödvändiga och lämpliga krav på entreprenaden

Fundera noga igenom era behov och formulera krav för entreprenaden som tydligt speglar dessa. Formulera kraven på ett sätt som gör att entreprenörerna förstår varför kravet är ställt och vad denne förväntas leverera. Krav som är för långtgående kan begränsa entreprenörens möjlighet att lämna anbud, vilket kan leda till minskad konkurrens. I värsta fall riskerar det inkomma anbud från entreprenörer som medvetet avser att inte uppfylla alla krav under entreprenaden. Detta för att få kostnadsfördelar och konkurrera ut dyrare anbud från entreprenörer som tar hänsyn till och räknar på kostnaden för alla krav.

➤ Tillämpa önskvärda tilldelningskriterier

När utvärderingsgrunden bästa förhållande mellan pris och kvalitet har valts kan ett lämpligt tilldelningskriterium vara att anbudsgivaren ska redovisa en genomförandebeskrivning innehållande aktiviteter, tider och organisation. För en seriös entreprenör är detta troligen inget konstigt men för en oseriös entreprenör kan detta bli besvärligt. Särskilda utbildnings- och yrkeskvalifikationer, som inte använts som nödvändiga kvalificeringskrav, kan vara lämpliga som tilldelningskriterier liksom att premiera ett genomtänkt arbetsmiljöarbete.

➤ Lägg in kontraktsvillkor som säkerställer sund konkurrens under entreprenadtiden

Ett effektivt sätt att tydliggöra vad som gäller vid arbetet för sund konkurrens i ett projekt är att lägga till särskilda avtalsvillkor för detta. För att undvika missförstånd och oförutsedda problem under entreprenadtiden är det viktigt att kraven är tydliga och praktiskt tillämpbara. Detta så att balansen inte rubbas gällande exempelvis risk och kostnader mellan entreprenör och beställare. Om avsteg från standardavtalen AB 04/ABT 06 är nödvändiga är det viktigt att komma ihåg att det finns särskilda krav på tydlighet när ni gör avsteg.

Tydliga kontraktsvillkor tjänar alla på, inte minst avseende de krav som ställs för att främja den sunda konkurrensen. Kom ihåg att kommunicera att kraven gäller alla företag i en entreprenad som utför byggarbete i projektet.

Upprätta upphandlingsdokument

Ofta handlar avtalsvillkor med sikte på att förbättra den sunda konkurrensen om att lyfta fram och förtydliga redan existerande lag- eller föreskriftskrav. Det görs för att lagen oftast säger att något ska vara på ett visst sätt, men den ger ingen vägledning i hur det uppfylls eller varför det är viktigt.

Några av de vanligaste kraven som brukar användas är:

- ✓ I entreprenaden ska det vara säkerställt att alla som utför byggarbete på arbetsplatsen har rätt att arbeta i Sverige.
- ✓ Att för alla som arbetar i projektet, och där det är relevant, är utstationerade korrekt i utstationeringsregistret.
- ✓ Alla som utför arbetsmoment som kräver reglerade utbildningar ska kunna visa upp intyg för dessa.
- ✓ Entreprenaden ska ha ett digitalt entreprenörsträd kopplat till personalliggaren som visar alla företag i entreprenaden och deras inbördes relationer.
- ✓ Det ska genomföras arbetsplatsbesök eller arbetsplatskontroller under entreprenadtiden. I avtalet ska det finnas med vilka områden som kommer kontrolleras.

I Byggföretagens vägledning "Sunda byggen" kan ni läsa mer om hur ni kan arbeta med effektiv kravställan och uppföljning i byggentreprenader. Fokus i Sunda byggen är det som sker på byggarbetsplatsen och är inriktat på att motverka osund konkurrens och arbetslivskriminalitet.

Ställ krav på arbetsrättsliga villkor

Offentliga beställare bör ställa krav på arbetsrättsliga villkor som ett sätt att motverka osund konkurrens och utnyttjande av arbetstagare. Det är viktigt eftersom verksamheter som lyder under lagen om offentlig upphandling inte kan ställa krav på kollektivavtal. Upphandlingsmyndigheten tar fram uppdaterade förslag på arbetsrättsliga villkor för offentliga beställare av byggentreprenader. Ni hittar mer information på deras hemsida.

Säkerställ att det finns möjlighet till uppföljning av krav

Ange redan i upphandlingsdokumenten att uppföljning av kontraktsvillkoren kommer ske, på vilket sätt och vad påföljderna blir om det finns brister. Tänk på att ställda krav alltid ska följas upp. Att ha långtgående krav som inte följs upp kan ofta försämra snarare än förbättra den sunda konkurrensen. Därför är det viktigt att inför upprättande av kontraktsvillkoren tänka igenom hur ni vill arbeta med uppföljning i projektet. Ska ni göra den själva, vill ni anlita någon extern kontrollaktör eller vill ni att entreprenören utför egenkontroller? Ställer ni krav på att entreprenören ska genomföra egenkontroller så tänk på vad som är rimligt och möjligt ur entreprenörens perspektiv. Oavsett tillvägagångssätt behöver detta framgå av kontraktsvillkoren. Även frågor som personuppgiftshantering, tillgång till granskningsunderlag och tillträde till arbetsplatsen för tredje part bör framgå. Detta för att undvika otydligheter och potentiella problem i uppföljningsarbetet under entreprenadtiden.

Annonsera, utvärdera och besluta

Se positivt på inkomna frågor och synpunkter

Frågor och synpunkter tyder på engagemang och professionalism hos anbudsgivarna. Det ger beställaren möjlighet att få veta om upphandlingsdokumenten håller måttet. Säkerställ tillgången på kompetens och tekniskt stöd för att kunna ge tydliga svar på frågorna. Tänk på att seriösa entreprenörer lägger mycket resurser på att ta fram genomarbetade anbud.

Om något inte verkar stå rätt till så kontrollera mera

Nedan finns några exempel på kontroller ni kan göra av anbudslämnare om ni får indikationer på att något inte står rätt till;

- ✓ Är entreprenören ett svensktregistrerat företag kan dess ekonomiska nyckeltal kontrolleras via kreditupplysningstjänster. Vissa sådana tjänster har även uppgifter för utländska företag. Hos många kreditupplysningstjänster ges också möjlighet att kontrollera bolagets eventuella skulder hos Kronofogden.
- ✓ Med en kreditupplysningstjänst kan ni kontrollera vem som är verklig huvudman samt vilka som sitter i styrelsen och vem som är vd. Ni kan också få historiken över styrelseledamöter. Har styrelsen nyligen bytts ut? Om styrelsen är ny kan det tyda på att företaget nyligen bytt ägare och då kan det vara aktuellt att undersöka att företaget fortfarande har samma kompetens och seriositet som tidigare. Det händer att oseriösa aktörer köper företag med gott anseende och utnyttjar dessa för skatteundandragande och annan ekonomisk brottslighet.
- ✓ Kontrollera så att inbetald arbetsgivaravgift verkar rimlig i förhållande till antalet anställda. Arbetsgivaravgiften utgör normalt cirka en tredjedel av lönesumman i ett företag.

Genom uppgift om ett företags beslutade arbetsgivaravgift, löneförhållandena i branschen samt eventuella övriga förhållanden som uppdragsgivaren känner till går det att skapa sig en uppfattning kring rimligheten i inrapporterade avgifter.

- ✓ Kontrollera att anbudsgivaren lämnat årsredovisning för tidigare räkenskapsår. Om det finns årsredovisningar för flera år kan dessa jämföras. Är årsredovisningarnas innehåll identiskt finns anledning att ifrågasätta detta. Har företaget revisor? Finns det i så fall någon revisorsanmärkning i årsredovisningen? Det finns digitala tjänster som granskar årsredovisningar för att upptäcka plagierade, förfalskade eller upprepade redovisningar.
- ✓ Om företaget för fram att de utför arbete i Sverige med tillfällig personal bosatt i utlandet kan ni kontrollera att de har anmält detta till Arbetsmiljöverkets utstationeringsregister. Kontrollen sker på Arbetsmiljöverkets hemsida. Om företag har brustit i detta kan det vara ett tecken på att de antingen har något att dölja eller slarvar med administration och rutiner.

Ifrågasätt onormalt låga anbud och fundera över svaret

Ifall ett anbud avviker från vad som är rimligt eller från övriga anbud, till exempel genom att vara avsevärt lägre än övriga anbud, finns det flera goda skäl att ställa frågor till anbudsgivaren. Det är handlar inte bara om er skyldighet utan även för att det är ett viktigt moment i ert arbete för en sund upphandling. Kanske medför inte svaret att anbudet kan förkastas, men det indikerar att ytterligare kontroller bör göras. Det både fortsatt i anbudprocessen och i ett eventuellt genomförande.

Under entreprenadtiden.

> Kontrollera om anbudsgivaren är medlem i Byggföretagen (eller annan arbetsgivarorganisation)

Medlemskap i Byggföretagen är ett gott tecken och betyder att entreprenören har kollektivavtal och vill göra rätt för sig. För att vara medlem i Byggföretagen krävs att entreprenören lever upp till Byggföretagens medlemskriterier och stadgar som är utformade för att hålla oseriösa aktörer borta. Bland annat krävs att entreprenören är ansluten till ID06, tillämpar kollektivavtal, har en auktoriserad eller godkänd revisor/redovisningskonsult, genomgått kontroll av företrädare samt en ekonomisk granskning av bolaget.

Byggföretagen genomför omfattande granskning av alla nya medlemmar och följer löpande upp medlemmar så att de uppfyller stadgarnas krav.

> Saknas medlemskap i Byggföretagen eller annan arbetsgivarorganisation - kontrollera om anbudsgivaren har "hängavtal" med Byggnads (eller annan arbetstagarorganisation)

Om ett medlemskap i Byggföretagen saknas kan Svenska Byggnadsförbundet (Byggnads) eller annan arbetstagarorganisation kontaktas för att undersöka om företaget har kollektivavtal med dem (s.k. hängavtal). Finns hängavtal betyder det att företaget ställt sig bakom de villkor och löner som följer av kollektivavtal. Det betyder däremot inte att företaget kontrolleras på samma sätt som medlemmar i Byggföretagen blir.

> Ifall ett företag som saknar kollektiv- eller hängavtal får uppdraget

Om ett företag varken har kollektivavtal eller hängavtal behöver ni ställa mer omfattande krav och genomföra fler kontroller. Ni bör göra mer omfattande kontroller avseende ekonomi, vandel och professionalitet. Upphandlingsmyndigheten har tagit fram ett omfattande stödmaterial för offentliga beställare som ska följa upp krav för att motverka arbetslivskriminalitet och arbetsrättsliga villkor. Ni hittar mer information på deras hemsida.

Under entreprenadtiden

➤ Följ upp kontraktsvillkor

Aktiv uppföljning av kontraktsvillkoren är av avgörande betydelse för att främja sund konkurrens. Ett arbete med uppföljning av kontraktsvillkor för att gynna sund konkurrens kan till exempel innehålla:

- ✓ Skapa goda relationer. Visa intresse för entreprenaden och skapa en god relation med ansvariga för att löpande kunna följa arbetet och tillse att krav efterlevs. Löpande dialog är bästa sättet att tidigt kunna se eventuella brister och kunna åtgärda dessa i samförstånd.
- ✓ Löpande kontroll av ställda krav. Uppföljningen är beroende av vilka krav ni ställt. Det kan handla om att bevaka ekonomiska nyckeltal gällande entreprenörer i projektet eller få insyn i ett eventuellt digitalt entreprenörsträd. Uppföljningen kan också bestå av genomgång av underlag från entreprenören. Ni hittar redovisning av skatter och avgifter hos Skatteverket, "Hämta företagsinformation".
- ✓ För att följa upp ställda krav på arbetsrättsliga- och kollektivavtalsliknande villkor, hos företag som saknar kollektivavtal behöver ni hämta in löne- och förmånsuppgifter från entreprenörer i projektet, och till exempel jämföra dessa med inbetalda arbetsgivaravgifter och försäkringar.
- ✓ Tänk på att det kan finnas rimliga förklaringar till differenser, varför det är viktigt att vara noggrann och göra granskningen i dialog med företaget. Här kan Upphandlingsmyndighetens vägledning för uppföljning av arbetsrättsliga villkor vara till stöd.

- ✓ Regelbundna uppföljningsmöten som utformas på, ett för båda parter, givande sätt. Vid dessa möten kan entreprenören till exempel uppmanas att redogöra för sitt arbetsmiljöarbete, både i egenskap av arbetsgivare och eventuell byggarbetsmiljösamordnare. Ni kan kontrollera att det finns aktuella skriftliga riskbedömningar för de arbeten som ska utföras, att arbetsmiljöplanen är uppdaterad med aktuella risker och åtgärder, att skyddsronder genomförs och att det finns en tillbuds- och olycksfallsrapportering för projektet.
- ✓ Arbetsplatsbesök. Åk till arbetsplatsen för att kontrollera hur det ser ut där; om det råder ordning och reda, om arbetstagarna använder skyddsutrustning och i övrigt verkar följa ordnings- och skyddsregler på arbetsplatsen. Kontrollera vilka som befinner sig på arbetsplatsen; vad är det för loggor på de bilar som finns vid arbetsplatsen (är det företag ni känner igen eller inte), är det några som försvinner från arbetsplatsen när ni kommer, har alla ID06-kort och på vilket/vilka företag är korten utställda.
- ✓ Anlita kontrollföretag. Ett tips är att anlita ett specialiserat kontrollföretag som kan följa upp kontraktsvillkoren för sund konkurrens om ni inte vill eller har kapacitet att göra det själva. Kontrollföretagen gör vanligen detta genom arbetsplatskontroller, som är ett fysiskt besök på arbetsplatsen, och skrivbordskontroller av ekonomiska uppgifter och andra underlag. Återrapportering sker vanligen genom en kontrollrapport.

Genom att anlita ett externt kontrollföretag får ni en strukturerad uppföljning av en professionell aktör. Dessutom skapar det en tydlig skillnad mellan beställarorganisationen och kontrolluppdraget i projektet. ID06 har ackrediterade kontrollföretag. Mer information på ID06.se.

Termer och begrepp

Arbetsgivaravgifter

Den som betalar ut lön för arbete utfört i Sverige ska normalt sett betala svenska arbetsgivaravgifter. Undantag gäller bland annat för den som är utsänd till Sverige och har ett giltigt A1-intyg, se nedan.

Den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter ska vara registrerad hos Skatteverket. Arbetsgivaravgiften utgör normalt cirka en tredjedel av lönesumman i ett företag¹. Genom uppgift om ett företags beslutade arbetsgivaravgifter, löneförhållandena i branschen samt eventuella övriga förhållanden som uppdragsgivaren känner till kan uppdragsgivaren få en uppfattning om hur många personer företaget avlönar.

*Exempel:
Redovisade arbetsgivaravgifter 75 000 kr
Ungefärlig lönesumma 230 000 kr
(75 000/0,33)*

Mer information om arbetsgivaravgifter: www.skatteverket.se

A1-intyg

För att kunna styrka vilket lands socialförsäkringssystem som en enskild arbetstagare tillhör, ska den enskilde kunna visa upp ett intyg om tillämplig lagstiftning, d.v.s. vilket lands socialförsäkringssystem personen tillhör. Sådant intyg utfärdas av myndighet i respektive land¹. Inom EU/EES benämns ett sådant intyg A1 Observera att intyget är personligt och har två sidor. Av intyget ska det framgå om arbetstagaren är anställd eller egenföretagare, under vilken period som arbetet ska pågå och vilket företag den utsände ska arbeta för.

Giltigt A1-intyg innebär att personen i fråga kvarstår i hemlandets socialförsäkringssystem, och inte ska betala sociala avgifter (arbetsgivaravgifter eller egenavgifter) i Sverige. Finns inget giltigt A1-intyg ska svenska sociala avgifter betalas på ersättningen.

Utländsk enskild näringsidkare som är godkänd för svensk F-skatt behöver inte uppvisa A1-intyg. Saknas godkännande för svensk F-skatt och giltigt A1-intyg utgår sociala avgifter även på ersättningar till enskild näringsidkare.

Firmatecknare/behörig företrädare

Firmatecknare är den eller de fysiska personer som har rätt att skriva under i företagets namn med rättslig bindande verkan, t.ex. ingå avtal.

Vem som har rätt att teckna ett aktiebolags firma måste alltid registreras hos Bolagsverket. Mer information om firmatecknare: www.bolagsverket.se

F-skatt

Godkännande för F-skatt innebär att företaget² redovisar och betalar sina egna skatter och avgifter. Detta innebär att ett anlita företag inte behöver göra skatteavdrag, betala socialavgifter eller lämna kontrolluppgift vid betalning för tjänster utförda av ett företag som är godkänt för F-skatt.

Det finns inget krav på att ett företag måste vara godkänt för F-skatt, men om företaget ska utföra tjänster där arbetsinsats krävs (t.ex. byggverksamhet) är företaget normalt sett godkänt för F-skatt.

Utländska företag kan ansöka om att bli godkända för svensk F-skatt på samma sätt som svenska företag. Om den utländske företagaren är godkänd för svensk F-skatt gäller samma sak som för svenska företag som är godkända för F-skatt, det vill säga skatteavdrag ska inte göras på den ersättning som betalas till företaget. Inte heller utgår några socialavgifter på utbetald ersättning.

Mer information om att köpa tjänster från utländska företag finns på Skatteverket: www.skatteverket.se

¹ I Sverige intygas socialförsäkringstillhörigheten av Försäkringskassan, detta gäller om en person som tillhör svensk socialförsäkring ska arbeta utomlands.

² Med företag avses här även enskilda näringsidkare

Termer och begrepp

Entreprenadform

Totalentreprenad - Entreprenad eller del av entreprenad där entreprenören i förhållande till beställaren svarar för projektering och utförande

Utförandeentreprenad - Entreprenad eller del av entreprenad där beställaren svarar för projektering och entreprenören svarar för utförande

Upphandlingsform

Hur beställaren väljer att upphandla entreprenaden. Exempelvis genom att endast ingå avtal med en enda entreprenör som, med eller utan underentreprenörer, ska utföra hela entreprenaden (generalentreprenad). Alternativt genom avtal med flera skilda entreprenörer (delad entreprenad).

Utstationering

En person som vanligtvis arbetar i ett annat land och skickas till Sverige av sin arbetsgivare för att arbeta här under en begränsad tid kan vara utstationerad. En arbetsgivare som utstationerar sina arbetstagare i Sverige har sitt säte i ett annat land, och tillhandahåller tjänster över gränserna.

Utstationeringen får endast pågå under en begränsad tid och kan ske:

- ✓ enligt ett avtal som arbetsgivaren ingår med en mottagare av tjänsterna i Sverige,
- ✓ inom en koncern, eller
- ✓ genom att arbetsgivaren hyr ut arbetskraft eller ställer arbetskraft till förfogande och sänder arbetstagare till ett användarföretag i Sverige.

Den som är tjänstemottagare ska, senast tre dagar efter att arbetet startat, ha mottagit dokumentation som visar att anmälan till utstationeringsregistret skett. Har sådan dokumentation inte mottagits måste tjänstemottagaren anmäla detta till Arbetsmiljöverket.

Tjänstemottagare är typiskt sett den aktör i Sverige som tar emot den utstationerade arbetskraften. Om flera parter är delaktiga är det viktigt att det tydligt framgår vem som är tjänstemottagare i den specifika utstationeringssituationen.

Ytterligare information om utstationering finns hos Arbetsmiljöverket. www.av.se

ID06

ID06 lanserades 2006 för att främja sund konkurrens och säkra arbetsplatser i byggbranschen. Det är ett system för att lätt kunna identifiera personer på arbetsplatsen och koppla varje person till en arbetsgivare.

ID06 har flera användningsområden såsom närvaroregistrering i elektronisk personalliggare, digitalisering av utbildningsbevis, företagskontroll och inpasserings- och låsfunktioner.

ID06-systemet används främst för att underlätta för byggherrar och företag att uppfylla lagkravet på elektronisk personalliggare. Eftersom ID06 gör vissa kontroller av företag som blir kund hos dem, samt kontrollerar identiteten hos individer som får ID06-kortet, är det säkrare att anlita ett företag som är anslutet till ID06 än ett som inte är det.

Mer information om ID06 och möjlighet att kontrollera om ett företag är anslutet till ID06 samt hur många kort de har kan du hitta på: www.id06.se

Årsredovisning

Aktiebolag ska årligen upprätta en årsredovisning och skicka in till Bolagsverket. Förutom årsredovisningen ska företaget även skicka in:

- ✓ fastställelseintyg
- ✓ revisionsberättelse - om företaget har krav på revisor (mindre aktiebolag kan välja att inte ha revisor, medan större aktiebolag måste ha revisor)
- ✓ koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse - om företaget är ett moderbolag i en större koncern

Handlingarna ska skickas till Bolagsverket inom en månad efter att årsstämman har fastställt balans- och resultaträkningen. Det innebär att årsredovisningen ska finnas hos Bolagsverket senast sju månader efter räkenskapsårets slut.

Om inte handlingarna kommer in i tid till Bolagsverket måste aktiebolaget betala en förseningsavgift. I vissa fall kan dessutom den som inte har upprättat en årsredovisning i rätt tid åtalas för bokföringsbrott.

Mer information om årsredovisningens innehåll och formaliteter finns hos Bolagsverket: www.bolagsverket.se

Termer och begrepp

Arbetsmiljöplan

Arbetsmiljöplanen är ett samlingsdokument för arbetsmiljöarbetet på en arbetsplats för bygg- eller anläggningsarbeten. Den är ett hjälp- och styrmedel för ett säkert och tryggt arbete på arbetsplatsen. Arbetsmiljöplanen beskriver arbetsplatsens arbetsmiljöorganisation, vilka regler som finns på arbetsplatsen, hur arbetet ska bedrivas ur arbetsmiljö- och säkerhetssynpunkt, med mera.

Av arbetsmiljöplanen ska framgå vilka arbeten med särskilt allvarliga risker som kommer att vara aktuella under byggprojektet och vilka åtgärder som måste vidtas för att minimera riskerna. Arbetsmiljöplanen ska tas fram innan byggarbetsplatsen etableras, d.v.s. redan i planerings- och projekteringsfasen.

Överlåtelse av arbetsmiljöansvar

Under vissa förutsättningar kan det vara möjligt för byggherren att överlåta sitt arbetsmiljöansvar och avtala bort sina uppgifter till exempel till en konsult eller en entreprenör som ställföreträdare. Då tar ställföreträdaren över byggherrens arbetsmiljöansvar och ska utföra byggherrens arbetsmiljöuppgifter i byggprojektet.

Om byggherren tänker överlåta sitt arbetsmiljöansvar behöver byggherren

- ✓ kunna visa att ställföreträdaren är självständig
- ✓ upprätta ett skriftligt avtal om överlåtelsen av byggherrens arbetsmiljöansvar.

I praktiken är det ofta svårt för en aktör att vara tillräckligt självständig i arbetsmiljöarbetet för att utses till ställföreträdare.

[illegible]

Ska du göra en offentlig upphandling?

Den här handledningen vänder sig till dig som arbetar med offentlig upphandling eller inköp. Med ett tydligt fokus på sund konkurrens erbjuder skriften konkreta råd och tips som kan användas som stöd genom hela upphandlingsprocessen – från planering till uppföljning, och även vid misstanke om oegentligheter.

Genom att lyfta fram risker, varningssignaler och goda arbetssätt vill vi bidra till att stärka förtroendet för den offentliga affären. Schyssta villkor och rättvisa spelregler är avgörande för att skapa en fungerande marknad. Tillsammans kan vi främja sunda affärer som gynnar både samhälle och näringsliv.

BYGGFÖRETAGEN

www.byggforetagen.se